EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.6.3.
COM(2025) 267 final

# A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

## a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program utólagos értékeléséről és a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program időközi értékeléséről

{SWD(2025) 134 final}

## 1. Bevezetés

Ez a jelentés a Jogérvényesülés program Európai Bizottság általi értékelésének[1] megállapításait mutatja be. Az értékelés két részből áll. Az első rész a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program[2] utólagos értékelése, amely a program hosszabb távú hatását és fenntarthatósági hatásait vizsgálja a 2022-ben lezárt utólagos értékelés[3] első részének eredményei alapján. A második rész a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program[4] időközi értékelése, amely a program előzetes eredményeit vizsgálja. A minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásokkal[5] összhangban az értékelés a két programot az eredményesség, a hatékonyság, a koherencia, az uniós hozzáadott érték és a relevancia szempontjai alapján értékeli.

A Jogérvényesülés program 2014-től kezdve hozzájárul a jogállamiságon alapuló európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztéséhez. 2014 és 2020 között a Jogérvényesülés program a következők révén járult hozzá a kölcsönös elismerésen és kölcsönös bizalmon alapuló európai uniós igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztéséhez: i. a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés előmozdítása, valamint ii. a bírák és más jogi szakemberek képzésének elősegítése. A Jogérvényesülés program 2021 óta továbbra is hozzájárul a jogállamiságon – többek között az igazságszolgáltatás függetlenségén és pártatlanságán –, a kölcsönös elismerésen és kölcsönös bizalmon, valamint az igazságügyi együttműködésen alapuló európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztéséhez. Célja a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmének megerősítése.

Az értékelés egy külső szakértők által elkészített alátámasztó tanulmány keretében összegyűjtött információkon alapul[6]. Az értékelés: i. áttekint egy korábbi hatásvizsgálatot[7], amely a kultúrára, a jogokra és az értékekre vonatkozó európai programra irányuló javaslat elemzését célozta, és ii. figyelembe veszi a 2014–2020-as program időközi értékelését[8], valamint utólagos értékelésének első részét[9] is. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program időközi értékelése a 2014–2020-as program utólagos értékelésének első és második része keretében tett megállapításokra egyaránt támaszkodik[10].

Az utólagos értékelés a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti végrehajtására, valamint az ezen időszak alatt a részt vevő országokban a program keretében megvalósult tevékenységekre terjed ki. Az időközi értékelés a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program 2021. január 1. és 2023. december 31. közötti végrehajtására, valamint az ezen időszak alatt a részt vevő országokban megvalósult tevékenységekre terjed ki.

Az értékelés elkészítése érdekében az érdekelt felek széles körével konzultáltak, többek között a következők képviselőivel: i. azok az uniós tagállamok, amelyek tagjai az érintett

[1] Lásd a jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumot.
[2] 1382/2013/EU rendelet (2013. december 17.) (HL L 354., 2013.12.28., 73. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1382/oj).
[3] Tekintettel arra, hogy 2021-ben jelentős számú projekt még folyamatban volt, a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program utólagos értékelésének első része (COM/2022/121 final) a források elosztásáról nyújtott áttekintést, és az előzetes eredményeket értékelte. Ez a jelentés az utólagos értékelés második részét tartalmazza, és a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program hosszú távú hatásaira és e hatások fenntarthatóságára összpontosít.
[4] (EU) 2021/693 rendelet (2021. április 28.) (HL L 156., 2021.5.5., 21. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj).
[5] A jogalkotás minőségének javítása: iránymutatások és eszköztár.
[6] Az adatminőséggel kapcsolatban – különösen a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programmal kapcsolatos adatok rendelkezésre állása és elemzése tekintetében – azonosítottak néhány kihívást, amelyeket a megalapozott megállapítások érdekében igyekeztek a lehető legnagyobb mértékben enyhíteni.
[7] SWD(2018) 290 final.
[8] COM(2018) 507 final.
[9] COM/2022/121 final.
[10] A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program utólagos értékeléséhez (az értékelés második részéhez) és a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program időközi értékeléséhez kapcsolódó adatgyűjtési tevékenységekre párhuzamosan került sor, azonban az értékelési folyamatot általánosságban úgy alakították ki és tervezték meg, hogy az utólagos értékelés megállapításait fel lehessen használni az időközi értékelés elemzéséhez.

programbizottságoknak, ii. a program pályázói és kedvezményezettjei, iii. ügynökségek, iv. civil társadalmi szervezetek, és v. a lakosság[11].

Ez a jelentés összefoglalja az értékelés legfontosabb megállapításait, és tartalmazza a két program (azaz a 2014–2020-as, valamint a 2021–2027-es program) közötti szinergiák értékelését. Rámutat azokra az észrevételekre és fejlesztésre szoruló területekre, amelyeket a Bizottságnak érdemes figyelembe vennie a 2021–2027-es programozási időszakkal és a következő finanszírozási ciklussal kapcsolatban.

## 2. Az értékelés legfontosabb megállapításai

A következő szakaszok az öt értékelési szempont szerint mutatják be az értékelés legfontosabb megállapításait, és az egyes programokra vonatkozó alszakaszokat tartalmaznak[12].

### 2.1. Eredményesség

*A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az utólagos értékelés megerősítette, hogy a program végrehajtása valamennyi egyedi célkitűzés tekintetében meghozta a várt eredményeket.

Az igazságügyi képzéssel kapcsolatos egyedi célkitűzés mutatójaként a program keretében finanszírozott képzési tevékenységekben részt vevő bírák, ügyészek és igazságügyi alkalmazottak számát és százalékos arányát határozták meg. A gyakornokok számára vonatkozó célkitűzés (16 000 fő) már 2017-ben teljesült, a 13 %-os küszöböt[13] pedig 2020-ban érték el, feltehetően a Jogérvényesülés program célcsoportjának kibővítése és a változó jogi környezet miatt. A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program által ezen a területen nyújtott folyamatos finanszírozás tehát eredményes volt, mivel lehetővé tette a jogi szakemberek számára, hogy továbbképzéseken vegyenek részt.

A program 2020-ig összesen 800 000 jogi szakember uniós jogról szóló képzésben való részvételét kívánta elősegíteni, és ezt a számot a tervezettnél korábban sikerült elérni[14]. Bár ez az eredmény nem tulajdonítható teljes mértékben a Jogérvényesülés programnak, az érdekelt felekkel folytatott konzultáció megerősítette, hogy a támogatott projektekkel kapcsolatban leggyakrabban említett tevékenység a képzés volt. A megkérdezett kedvezményezettek közül szinte mindenki (96 %) arról számolt be, hogy a képzés nyomán új készségeket és ismereteket sajátított el.

A 2014–2020-as program jelentős számú célkitűzést teljesített, bár azok közül nem mindegyik kapcsolódott az igazságügyi együttműködés előmozdításához. Noha az e területen elért eredmények nem tulajdoníthatók teljes mértékben a Jogérvényesülés programnak, a minőségi adatok megbízható módon igazolták annak hatékonyságát.

A 2014–2020-as program az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszeren (ECRIS) keresztül megvalósított információcsere teljes számára vonatkozó célkitűzését is teljesítette[15, 16, 17]. Az utólagos értékelésből származó kvalitatív adatok szerint a különböző uniós országok bírói karainak tagjai közötti kölcsönös bizalom és az uniós jog következetes végrehajtása is

[11] Az azonosított érdekképviseleti csoporttól függően külön módszereket és eszközöket alkalmaztak a konzultációk lefolytatására: kérdőíven alapuló nyilvános konzultációkat, interjúkat és célzott felméréseket. Ezek az eszközök kiegészítették a más módszerekkel, például másodelemzés és esettanulmányok útján összegyűjtött adatokat és információkat.

[12] Ez a jelentés a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programra az „előző programként", a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programra pedig a „jelenlegi programként" hivatkozik.

[13] A támogatott résztvevők számának a jogi szakemberek teljes számához viszonyított aránya.

[14] Ez a szám már 2016-ban elérte a 820 000 főt.

[15] A Tanács 2009/316/IB határozata.

[16] Az ECRIS egy decentralizált informatikai rendszer, amelyet a tagállamok központi hatóságai működtetnek a bűnözőkkel kapcsolatos információcsere céljából.

[17] A 2020-ra kitűzött, 3 500 000 információcserére vonatkozó végső célkitűzést több mint 500 000-rel sikerült meghaladni, mivel összesen 4 136 249 információcserére került sor.

kulcsfontosságú a program eredményessége szempontjából. Az értékelés során megkérdezett érdekelt felek kijelentették, hogy az igazságügyi együttműködésbe történő beruházások elősegítik az uniós jog hatékony és átfogó végrehajtását. Az igazságügyi szakemberek és a pártfogó felügyeletek bírósági támogatását előmozdító projektek különösen alkalmasnak bizonyultak a tanulás elősegítésére. A konzultációs tevékenységek azt mutatták, hogy a program eredményes volt a bevált módszerek terjesztésében az olyan kulcsfontosságú kérdések kezelése tekintetében, mint a nemi alapú erőszak és a mentális egészség kérdése a büntető igazságszolgáltatási rendszerekben. Egy célkitűzést azonban nem sikerült teljesíteni. Arról a célkitűzésről van szó, amely szerint 2020-ra 10 napra kellett volna csökkenteni azt az átlagos időtartamot, amely alatt az európai elfogatóparancs alapján körözött személyek átadásra kerülnek a megkereső országnak. A célkitűzést 11 nap híján nem sikerült elérni[18] (vagyis az eljárás még mindig átlagosan 21 napot vesz igénybe). Ez valószínűleg azzal a tagállamokban megfigyelhető tendenciával magyarázható, hogy megnőtt az átadási eljárás időtartama, amihez a Covid19-világjárvány hatásai is hozzájárulhattak.

A 2014–2020-as program jelentősen túlteljesítette az EU e-igazságügyi portáljának látogatottságára (azaz a honlapon tett látogatások számára) vonatkozó célkitűzést is[19], amelyet a program az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban határozott meg. Ahogy azt az elemzés is megerősítette, a megkérdezett érdekelt felek az információk rendelkezésre bocsátásának fontos eszközeként értékelték az e-igazságügyi portált. Ezenkívül a konzultációs tevékenységek során kapott visszajelzések kiemelték, hogy a 2014–2020-as program eredményesen felhívta a figyelmet a bűncselekmények áldozatait támogató szakemberek fontos szerepére. A program keretében megvalósított projektek segítettek hangsúlyozni e szakemberek szerepét, akik a bírósági eljárások során a bűncselekmények áldozatainak megbízható segítőiként járnak el.

Azonban a program azon egyedi célkitűzésével kapcsolatban, amely a drogpolitikai kezdeményezéseknek az igazságügyi együttműködés és a bűnmegelőzés tekintetében történő támogatására irányul, nem sikerült teljesíteni a meghatározott számú új pszichoaktív szer értékelésére vonatkozó célkitűzést[20]. Az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége szerint nem egyértelmű, hogy mi okozta az értékelt anyagok számában megfigyelt csökkenést. A csökkenés lehetséges magyarázatai közé tartoznak a szóban forgó anyagok értékesítésének és fogyasztásának csökkentését célzó fokozott ellenőrzések és beavatkozások.

A program kialakítása lehetővé tette a több országra kiterjedő projektek végrehajtásához szükséges rugalmasságot. A projektek ezenkívül eredményesek voltak az ismeretek és a bevált módszerek részt vevő országokban való terjesztése terén is. A projektek résztvevőinek több országra kiterjedő, a program által nyújtott finanszírozás segítségével létrehozott hálózatai a projektek befejezése után is folytatták a működésüket. A program által létrehozott hosszú távú partnerségeknek köszönhetően fokozódott az egymástól való tanulás, melynek következtében javult a finanszírozott szervezetek operatív kapacitása és az eredmények fenntarthatósága is. A forrásokból valamennyi tagállam részesült, és a támogatott projektek között leggyakrabban olasz, belga és spanyol szervezetek szerepeltek.

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program a digitalizáció támogatásában is rendkívül eredményes volt. Bár a digitalizáció előmozdítása nem tartozott a program célkitűzései közé, a Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos korlátozások miatt alternatív módszereket kellett találni a képzések lebonyolítására és a projektkonzorciumokon

[18] Az adatok szerint az átlagos időtartam a 2019. évi 16,7 napról 2020-ban 21,26 napra nőtt.

[19] A mutató azt tűzte célul, hogy a kiindulóponthoz, azaz a 441 000 látogatáshoz képest évente 20 %-os növekedést kell elérni. 2020-ban 4 619 548 volt az összes látogatás száma.

[20] Az értékelt új anyagok száma 2015-től kezdve csökkent. 2016 és 2020 között az értékelt anyagok száma körülbelül 50 volt. 2020-ban a program 95 új anyag értékelését tűzte ki célul, de csak 46-ot értékelt.

belüli együttműködésre. A program ezért különböző típusú tevékenységek – többek között a hatáskörébe tartozó, információtechnológiával kapcsolatos tevékenységek – finanszírozása révén felgyorsította a digitalizációt. A projektekből származó adatok alapján azonban a digitális eszközök alkalmazása egyenetlen volt. A résztvevők eltérő szintű digitális jártassága, valamint a tagállamok digitális infrastruktúrájában tapasztalható eltérések akadályokat gördítettek a jogi szakemberek elé.

Végezetül az érdekelt felekkel folytatott konzultáció kiemelte, hogy a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program több támogatást is nyújthatott volna a lakosság számára ahhoz, hogy hozzáférjenek a civil társadalmi szervezetek által nyújtott szociális támogatási szolgáltatásokhoz. További kihívást jelentett, hogy a bírák célcsoportja csak korlátozott mértékben vett részt a projektekben. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy a bíráknak általában kevés idejük van arra, hogy bírósági feladataik mellett egyéb tevékenységekben is részt vegyenek.

*A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program időközi értékelése alapján a program eddig eredményesen teljesítette a célkitűzéseit. Például a külső tényezők – többek között a Covid19-világjárvány és az egyes tagállamokban uralkodó politikai helyzet – negatív hatása ellenére túlteljesítette az igazságügyi képzés és együttműködés terén kitűzött céljait. Az ezen időközi értékeléshez összegyűjtött megállapítások szerint a program összességében jól teljesít, és a legtöbb érdekelt fél bizalmát fejezte ki mind a program sikeressége, mind az EU igazságügyi ütemtervének átfogó céljaival való összhangja tekintetében.

Elődjéhez képest és az utólagos értékelés megállapításai szerint a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programban: i. jobb programirányítási és adminisztratív eljárások, valamint ii. a finanszírozott projektek hatékonyságának nyomon követésére szolgáló jobb ellenőrzési mechanizmusok[21] és adatgyűjtési eszközök szerepelnek.

Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció azt is kiemelte, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program kedvezményezettjei úgy vélték, hogy projektjeik nagyobb mértékben járultak hozzá a program célkitűzéseihez, mint a 2014–2020-as program keretében megvalósult korábbi projektek. A két programban ugyanazok a területek töltöttek be jelentős szerepet (például az uniós jog végrehajtásának javítása, a képzések és a nyilvánosság figyelmének felhívása). A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program kedvezményezettjei azonban arról számoltak be, hogy tevékenységeik még nagyobb mértékben járultak hozzá a civil társadalmi szervezetek szolgáltatásaihoz való hozzáférés javításához és a határokon átnyúló rendszerek kölcsönös átjárhatóságának növeléséhez, mint az előző programban szereplő projektek és tevékenységek. Eszerint előrelépés történt olyan területeken, amelyeket korábban problémásabbnak tekintettek. Átfogó megközelítése és célzott kezdeményezései révén a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program összességében jelentős javulást ért el a célcsoportok ismeretei, készségei és magatartása tekintetében, ami arra utal, hogy a program várhatóan jelentős hosszú távú hatásokkal fog járni. A kedvezményezettek körében elvégzett felmérések alapján a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program felhívta a résztvevők figyelmét a jogállamiságnak és az Európai Unió Alapjogi Chartájának a fontosságára, és e téren a kedvezményezettek ismereteinek szintje jelentős mértékben eltért a lakosság általános ismereteinek szintjétől. Ez arra utal, hogy a program tevékenységeiben részt vevő személyeknek mind az uniós joggal, mind a jogállamisággal kapcsolatban bővült a tudása

[21] A teljesítmény-ellenőrzési keretet úgy alakították ki, hogy figyelembe vegye a 2018. évi hatásvizsgálatban és az előző program utólagos értékelésének első részében kiemelt javaslatokat.

és az ismeretei. Az előző programozási időszakban lefektetett alapokra építve a projektek továbbra is egyre nagyobb mértékben foglalkoztak a jogállamisági szempontokkal.

Nyilatkozataik alapján az érdekelt felek és a kedvezményezettek bíznak a program eredményeinek fenntarthatóságában[22]. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program hatása már most is érzékelhető az általa létrehozott kapcsolatokon és hálózatokon keresztül, ami alapján igen valószínű, hogy a programnak hosszú távú hatásai lesznek. A nagyobb hatáshoz az is hozzájárult, hogy a képzési anyagok több nyelven is rendelkezésre álltak, ami biztosította a program előnyeinek szélesebb körben való elérhetőségét, és azt, hogy ezekre az előnyökre tartósan lehessen támaszkodni az igazságügyi ágazatban. A kedvezményezettek jelentős többsége úgy vélte, hogy projektjeik alkalmasak: i. a jövőbeli jogszabályok alakítására (például az áldozatok jogainak területén), ii. az igazságszolgáltatási gyakorlatok javítására, valamint iii. az igazságügyi együttműködéssel és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos új uniós normák meghatározására. Ugyanakkor egyes kedvezményezettek aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy kezdeményezéseik folytatása az uniós finanszírozástól függ. Ez a függőség korlátozhatja a kedvezményezetteket abban, hogy hozzájáruljanak az újonnan felmerülő témák vizsgálatához, valamint abban, hogy képesek legyenek reagálni a közelmúltban bekövetkezett változásokra[23], ezáltal korlátozva a program hosszabb távú hatását.

A program keretében finanszírozott kommunikációs tevékenységekről bebizonyosodott, hogy jelentős mértékben képesek az érdekelt felek tájékoztatására és bevonására, ahogy az a különböző kezdeményezéseken keresztül elért személyek nagy számából is látható[24]. Az e-igazságügyi portál büntetőjogi kérdésekkel foglalkozó weboldalainak látogatottsága 2021 és 2022 között 76 %-kal nőtt: 2022-ben 2,25 millió látogatásra került sor, ami azt tükrözi, hogy a tagállamokban egyre nagyobb az érdeklődés az igazságügyi rendszer iránt. A Jogérvényesülés programmal és annak finanszírozási lehetőségeivel kapcsolatban továbbra is az uniós finanszírozási és pályázati portál[25] az információk elsődleges forrása. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk során összegyűjtött információk alapján úgy tűnik, hogy a nemzeti kormányok, valamint a regionális és a helyi önkormányzatok által a programmal kapcsolatos tudatosság növelése érdekében folytatott kommunikációs tevékenységek az előző finanszírozási időszakban elért 8,7 %-ról a jelenlegi finanszírozási időszakban 3,7 %-ra csökkentek. Ugyanakkor mind a sikeres, mind a sikertelen pályázók 71,6 %-a úgy nyilatkozott, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program jól ismert a potenciális pályázók körében, ami megfelel az előző, 2014–2020-as finanszírozási időszak eredményeinek. Az értékeléshez összegyűjtött információk azonban rávilágítottak arra, hogy az érdekeltek különböző csoportjainak eltérő mértékű a tudatossága. A felsőoktatáshoz és a közszférabeli szervezetekhez kapcsolódó érdekelt felek a beszámolóik alapján jobban ismerik a programot, mint a civil társadalmi szervezetek. Ez arra utal, hogy bár a program kommunikációs tevékenységei hatékonyak, nem biztos, hogy minden ágazatot egyformán érnek el. Ez a program szakmai jellegével magyarázható, amely elsősorban a bírák, az ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak speciális igényeire összpontosít. Emellett a program általános eredményességének és a tagállamok közötti partnerségek sokszínűségének a további javítása érdekében egyes uniós régiókban szükség lehet a kommunikációs erőfeszítések fokozására. Bár a földrajzi egyensúly nem szerepel kifejezetten a program céljai között, az adatok szerint 2023 végéig gyakrabban igényeltek és kaptak finanszírozást olyan szervezetek,

[22] A kedvezményezettek jelentős hányada (94 %) úgy véli, hogy projektjeik hatása azok befejezése után is érezhető lesz.
[23] Például az újonnan elfogadott jogszabályokra (így többek között a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály elfogadására).
[24] A program nyomonkövetési adatai szerint a figyelemfelkeltő tevékenységek révén 201 888 főt sikerült elérni, a 379 kölcsönös tanulási tevékenység során pedig kiemelkedő eredmény született, mivel azokon 2 288 580 fő vett részt.
[25] Uniós finanszírozási és pályázati portál | Európai Bizottság.

amelyek bizonyos tagállamokban rendelkeznek székhellyel, szemben a más tagállamokban székhellyel rendelkező szervezetekkel.

A Covid19-világjárvány óta a program nagyobb hangsúlyt fektet a digitalizációra. A kedvezményezettek egyre gyakrabban használnak digitális eszközöket a tevékenységeik során, ezáltal növelve azok hatékonyságát. Ugyanakkor a világjárvány óta a program egyre nagyobb mértékben összpontosít a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére is. Ez a következőket foglalja magában: i. olyan módszertan alkalmazása, amely nyomon követi az arra vonatkozó adatokat, hogy a finanszírozott tevékenységek hogyan hatnak a nemek közötti egyenlőségre, ii. a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó egyértelműbb követelmények rögzítése a pályázati dokumentumokban és az értékelési szempontokban, és iii. a projektjavaslatok nemi dimenziójának célzott elemzése. Az a követelmény, hogy a Jogérvényesülés program által társfinanszírozott projekteknek nagyobb hangsúlyt kell fektetniük a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére, javította a program eredményességét, mivel a beavatkozások sokkal inkább összhangba kerültek a célcsoportok igényeivel. A finanszírozott projektek több mint 80 %-a tartalmazott a nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányuló intézkedéseket, és hatékonyan érvényesíteni tudta a nemek közötti egyenlőséget a vonatkozó javaslatokban. Az értékeléshez összegyűjtött információk azonban rávilágítottak arra, hogy egyes pályázók számára hasznos lenne, ha további útmutatók állnának rendelkezésre, például a Jogérvényesülés program egyedi célkitűzéseihez kapcsolódó bevált módszerekre vonatkozó példákkal.

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program összességében fokozta az inkluzivitás biztosítására, a megkülönböztetés elleni küzdelemre és a veszélyeztetett csoportok támogatására irányuló erőfeszítéseket. Ez azt jelzi, hogy a program előretekintő megközelítést alkalmazott annak érdekében, hogy az EU egész területén igazságos és méltányos igazságügyi rendszer jöjjön létre[26]. Az igazságszolgáltatáshoz való megkülönböztetéstől mentes hozzáférés mindenki számára történő biztosítása a jelenlegi program új eleme, amely már most jó eredményeket ért el, részben azáltal, hogy valamennyi tevékenységgel kapcsolatban támogatja a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését és a megkülönböztetésmentességet, ahogy azt a program jogalapja előírja.

## 2.2. Hatékonyság

*A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az értékelés megállapította, hogy a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program összességében költséghatékonyan[27] érte el a célkitűzéseit.

A kedvezményezettek visszajelzései nagyrészt megerősítették, hogy a programban való részvétel előnyei nagyobbak voltak, mint a kapcsolódó költségek. Az előnyök elsősorban a következők előmozdítását célzó új partnerségek kialakításában rejlettek: i. az igazságügyi szereplők közötti kölcsönös bizalom, ii. az uniós jog végrehajtása és alkalmazása, és iii. az alapvető jogok védelmének előmozdítása és az azzal kapcsolatos tudatosságnövelés.

Annak ellenére, hogy az érdekelt felek összességében pozitívan értékelték a programot, a pályázati eljárás és a program által finanszírozott projektekre való pályázással járó adminisztratív terhek erőforrás- és időigényes kihívást jelentenek a pályázók, különösen az első alkalommal pályázók számára. A tapasztaltabb pályázók is nehézkesnek tartották a folyamatot, bár kisebb mértékben, mint azok, akik először pályáztak. A megkérdezett érdekelt felek azt is

[26] 2021 és 2023 között a program által finanszírozott projektek mintegy 32 %-a a migránsok, a menekültek, az LMBTI-személyek és a fogyatékossággal élő személyek igényeivel foglalkozott; a projektek 13 %-a a gyermekek jogainak a bírósági eljárások során történő védelmére összpontosított.

[27] A megvalósított beruházás értéke alapján.

gyakran megemlítették, hogy az adminisztratív terhek problémát jelentenek a széles körű jelentéstételi követelmények miatt, és hogy a legmagasabb személyzeti költségek az adminisztratív tevékenységekhez kapcsolódnak.

E kihívások ellenére az érdekelt felek nagyra értékelték az adminisztratív folyamat egyszerűsítésére irányuló bizottsági intézkedéseket. A megkérdezett érdekelt felek szerint a Bizottság által megvalósított legjelentősebb egyszerűsítés az volt, hogy az uniós finanszírozási és pályázati portál bevezetése útján digitalizálta a pályázati folyamatot.

Az 1382/2013/EU rendelet[28] 377 604 000 EUR összegű költségvetést határozott meg a 2014–2020-as időszakra, amelynek éves összegeit a munkaprogramok határozzák meg. Az értékeléshez összegyűjtött adatok alapján a vissza nem térítendő támogatásokra és a közbeszerzésekre tervezett költségvetés (332 125 700 EUR) több mint 90 %-át (azaz több mint 304 000 000 EUR-t) lekötötték.

Az egyedi célkitűzések szintjén elmondható, hogy az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre és az igazságügyi képzésre vonatkozó egyedi célkitűzések keretében nyújtott finanszírozás valamivel meghaladta az átlagos „felhasználási arányt” (a „felhasználási arány” vagy „kihasználási arány” az adott programra előirányzott finanszírozás azon százalékos aránya, amelyet ténylegesen odaítéltek az adott program keretében végzett tevékenységekre). Ezzel szemben az igazságügyi együttműködés és a drogpolitika keretében biztosított források felhasználási aránya az átlag alatt maradt.

**1. ábra: A rendelkezésre álló költségvetés felhasználási aránya egyedi célkitűzésenként**

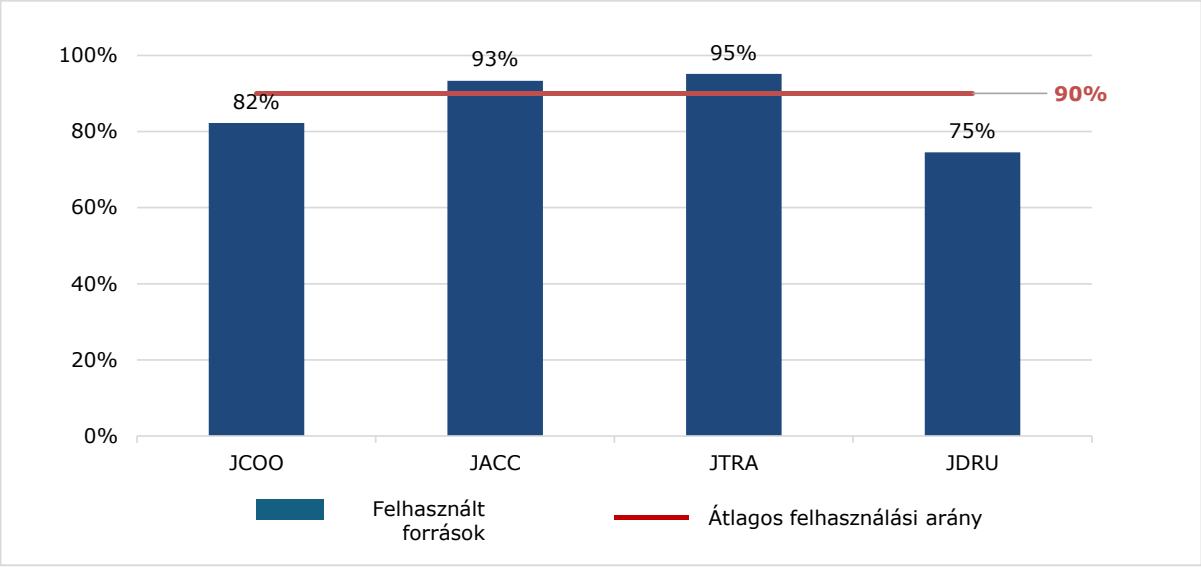


*Forrás: A program adatainak kidolgozása (DG JUST). A mozaikszavak a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program egyedi célkitűzéseire utalnak: 1. a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés elősegítése és támogatása (JCOO), 2. az igazságügyi képzés támogatása és előmozdítása (JTRA), 3. az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés mindenki számára történő megkönnyítése (JACC), 4. a drogpolitikai kezdeményezések támogatása az igazságügyi együttműködés és a bűnmegelőzés tekintetében (JDRU).*

A finanszírozás relatív felhasználási arányának a tervezett költségvetésekkel történő összevetése árnyaltabb képet ad.

[28] 1382/2013/EU rendelet (2013. december 17.) (HL L 354., 2013.12.28., 73. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1382/oj).

**2. ábra: Tervezett költségvetések egyedi célkitűzésenként**

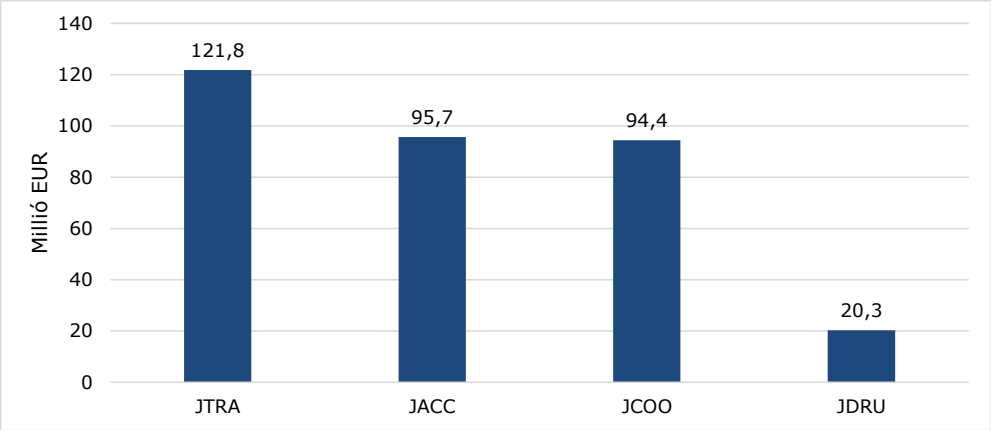


*Forrás: A program adatainak kidolgozása (DG JUST)*

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program eredményesen valósította meg a célkitűzéseit, és a felhasználási arány azt mutatja, hogy a program keretében szinte az összes tervezett forrást eredményesen felhasználták. A magas felhasználási arány egyrészt hozzájárult ahhoz, hogy a finanszírozás széles körben felhasználásra kerüljön. Másrészt viszont a fel nem használt – bár nem túl magas összegű – költségvetést a program célkitűzéseinek további előmozdítására lehetett volna fordítani. Az értékeléshez készített interjúk megerősítették, hogy különösen azok, akik első alkalommal részesültek támogatásban, alulbecsülték a projektek megvalósításához szükséges forrásokat, ami a programszinten tervezettnél alacsonyabb összegű finanszírozási kérelmeket eredményezett. Ez a megállapítás összhangban van a 2014–2020-as program utólagos értékelésének első részében szereplő információkkal, amelyek szerint a projektköltségek alulbecslése volt az egyik fő oka annak, hogy nem használták fel a program teljes költségvetését.

A hatékonyságra vonatkozó értékelési szempontot költséghatékonysági mutatók[29] alapján is értékelték, amelyek az éves összköltséget a program egy adott egyedi célkitűzése körében megvalósult eredményekhez viszonyítva mérték. Az értékelés részletesen megvizsgálta például a program képzési tevékenységekbe és két jelentős informatikai rendszerbe történő beruházásait, amelyek együttesen körvonalazzák a program teljesítményét az igazságügyi együttműködés, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és az igazságügyi képzés terén. A két jelentős informatikai rendszerbe és a képzési tevékenységekbe történő beruházások ezért jól mutatják a program költséghatékonyságát.

Először is az értékelés elemezte a képzéseket, és az elemzés alapján megállapította a költséghatékonysági mutatót[30]. Az éves költséghatékonysági mutató 2018-ig csökkenő tendenciát mutatott, majd még tovább csökkent, és végül 2020-ban érte el a legalacsonyabb szintet. A képzéseken részt vevő személyek száma 2019-ben volt a legalacsonyabb, 2020-ban pedig a legmagasabb. A képzéseken részt vevő személyek számának gyors változása és a kapcsolódó költségek ennek megfelelő változása nagyrészt a Covid19-világjárvány hatásával magyarázható. A világjárvány 2020-as kitörése miatt egyre több képzést digitalizáltak. A távolról elvégezhető képzések finanszírozása révén javult a program költséghatékonysága. Ezeket az adatokat azonban a körülmények megfelelő figyelembevételével kell értékelni, ahogy azt az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN)[31] munkája is mutatja, amely a

[29] Bár a mutatók csak hozzávetőlegesen mutatják a relatív költséghatékonyságot (mivel az éves költségvetések eltérőek voltak), hosszú távú betekintést nyújtanak a program hatékonyságába.

[30] A költséghatékonysági mutató kiszámításához a program teljes éves költségvetését súlyozták a képzéseken részt vevő személyek összlétszámával.

[31] A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program létrehozásáról szóló (EU) 2021/693 rendelet szerint a programnak támogatnia kell az EJTN kiadásait, és az ilyen célú vissza nem térítendő működési támogatásokat pályázati felhívás nélkül kell odaítélni.

személyes kommunikációt helyezi előtérbe. A kapcsolatépítés és a személyes kommunikáció továbbra is fontos szerepet játszott az igazságügyi képzések minőségének javításában.

**3. ábra: A képzéseken részt vevő bírák számára vonatkozó költséghatékonysági mutató (2014–2020)**

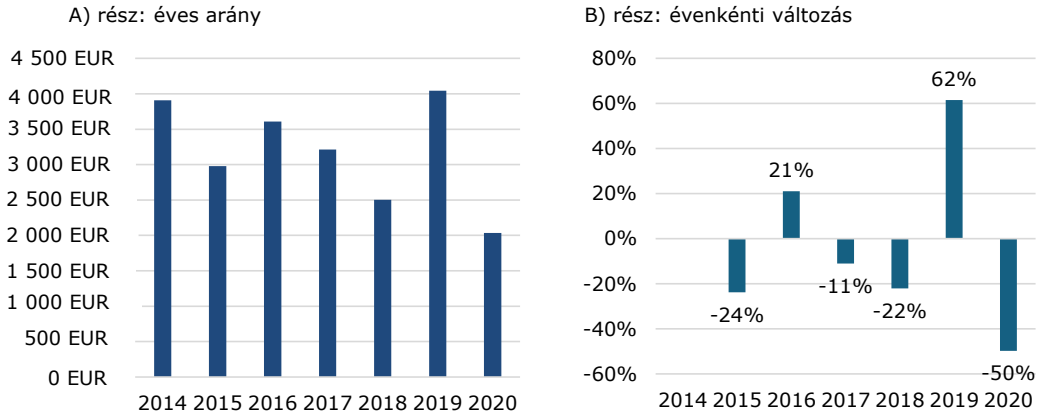


*Forrás: A program adatainak kidolgozása (DG JUST)*

A program költséghatékonyságához az EJTN európai szintű tevékenységei is hozzájárultak, amelyek méretgazdaságosságot eredményeztek. Az EJTN támogató környezetet alakított ki a nagyszabású és jelentős hatással bíró igazságügyi képzések számára. Ennek eredményeként a program alacsonyabb költségek mellett tudta támogatni a képzéseket.

Az ECRIS-en keresztül megvalósított információcserék száma szintén olyan mutató, amelynek segítségével fel lehet mérni, hogy a program hogyan mozdította elő az igazságügyi együttműködést. Ez a mutató tehát megfelelő módját jelenti a költséghatékonyság mérésének. Az információcserék költsége 2014 és 2019 között folyamatosan csökkent. Ezenkívül az ECRIS-en keresztül megvalósult információcserék száma az évek során nőtt, ami hozzájárult a jó költséghatékonysági mutatóhoz. A világjárvány az ECRIS-en keresztül megvalósított információcserék számára is hatással volt (kissé megnövelte a költségeket), de csak elenyésző mértékben.

**4. ábra: Az ECRIS-en keresztül megvalósított információcserék költséghatékonysági mutatói (2014–2020)**

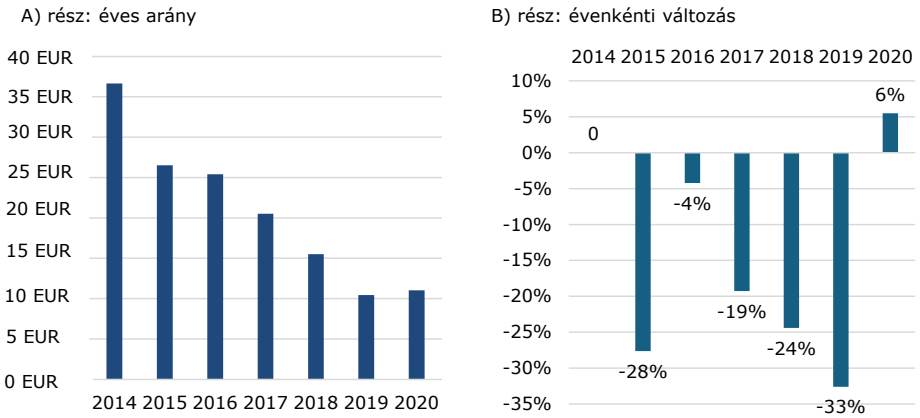


*Forrás: Az ECRIS-adatok kidolgozása (DG JUST)*

A költségek 2020-ban bekövetkezett enyhe növekedése elsősorban az illetékes nemzeti hatóságok tevékenységeinek csökkenésével magyarázható[32]. Ennek hátterében többek között a

[32] Az Eurojust adatai alapján. Elérhető a következő címen: https://db.eurocrim.org/db/en/doc/3528.pdf.

szakképzett munkaerő hiánya és a távmunka állt. Egy rövid átmeneti időszakot követően azonban az érintett tevékenységek visszatértek a rendes kerékvágásba. Ennek eredményeként a csökkent tevékenység csak kis mértékben növelte az ECRIS működési költségeit. Hosszú távon a határköltség (azaz az egy további információcsere költsége) 2014 és 2020 között jelentősen csökkent. A határköltségek jelentős csökkenése jól mutatja az ECRIS hasznosságát és a költséghatékonyságát is.

Az e-igazságügyi portálon tett látogatások száma[33] közvetett mutatóként szerepelt a program hatásvizsgálatában[34] annak mérésére, hogy a program hogyan biztosította az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Az ECRIS-be történő beruházásokhoz hasonlóan az e-igazságügyi portálon tett látogatások költsége is csökkent a program végrehajtása alatt. A program beruházott az e-igazságügyi portál bővítésébe, fenntartásába és ismertségének növelésébe. Ezen intézkedések hatása jól látható a portál látogatottságának növekedéséből. Az e-igazságügyi portál fokozottabb használata alapján tehát a nagyobb digitális struktúra kiépítése költséghatékonynak bizonyult.

**5. ábra: Az e-igazságügyi portálon tett látogatásokra vonatkozó költséghatékonysági mutatók (2014–2020)**

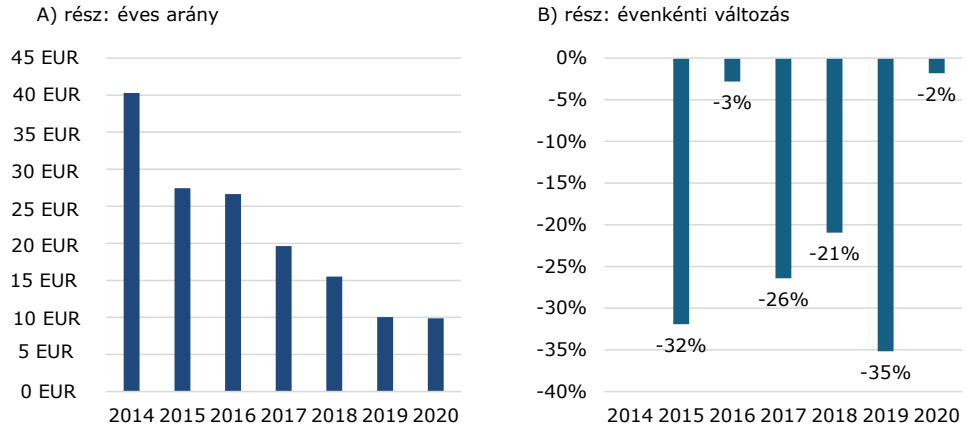


*Forrás: Az e-igazságügyi portál adatainak kidolgozása (DG JUST)*

Összefoglalva, a három költséghatékonysági értékelés jól szemlélteti a programnak a képzések és a bevált informatikai rendszerek szélesebb körű használata révén elért hosszú távú költséghatékonyságát.

*A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az értékeléshez összegyűjtött adatok alapján a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program eddig összességében költséghatékony volt. Ez azt jelenti, hogy a megvalósított beruházásokra figyelemmel a program optimális eredményeket ér el. Ezt az érdekelt felek visszajelzései is alátámasztják, mivel a legtöbb válaszadó megerősítette, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program előnyei nagyobbak, mint annak költségei. A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program esetében az együttműködés és a hosszú távú partnerségek számos jelentős előnnyel jártak a célcsoportok számára, többek között a következőkkel: i. a program tárgyát képező kérdésekkel kapcsolatos tudatosság növelésével és az ismeretek bővítésével, ii. a készségek fejlesztésével, és iii. szorosabb együttműködéssel.

[33]Az e-igazságügyi portál online hozzáférést biztosít az információkhoz a nyilvánosság számára, amikor jogi ügyekkel és eljárásokkal kapcsolatban próbálnak tájékozódni, vagy jogi szakemberek segítségét szeretnék igénybe venni.

[34] SWD(2018) 290 final.

A 2021–2027-es programban a 2014–2020-as programhoz képest az évek során javultak a programirányítási és az adminisztratív eljárások. A kedvezményezettek és a pályázók számára továbbra is kihívást jelent a pályázati eljárással és a jelentéstétellel kapcsolatos adminisztratív feladatok elvégzése. Ezek az adminisztratív feladatok továbbra is költségesek és időigényesek. Azonban számos érdekelt fél elismerte, hogy a Bizottság által bevezetett egyszerűsített eljárások javítottak a helyzeten.

Még ha túl korai is végleges következtetéseket levonni, az érdekelt felek szerint a 2021–2027-es programozási időszakban bevezetett egyszerűsítési intézkedések összességében pozitívak voltak, és az előző programozási időszakhoz képest nagymértékben csökkentették az adminisztratív terheket. Ezen egyszerűsített eljárások körébe tartozik az egyösszegű hozzájárulások alkalmazása, az egyszerűbb jelentéstételi folyamat és az elektronikus támogatáskezelő rendszer (e-Grants) bevezetése. Ezek a változtatások egyszerűbbé tették az adminisztratív és a pályázati eljárásokat.

Az egyösszegű támogatások bevezetése várhatóan hozzájárul majd az egyes kedvezményezettek számára még mindig kihívást jelentő végső jelentéstétel egyszerűsítéséhez és minőségének javításához is. Az érdekelt felek azonban kedvezőtlenebbül értékelték, hogy a Bizottság szervezeti szinten standardizált egységköltségeket vezetett be az utazási és a szállásköltségek tekintetében. Ennek oka az volt, hogy ezek az egységköltségek gyakran nem tükrözik a tényleges piaci árakat. Ezenkívül a pénzügyi beszámolás során továbbra is nehéz két külön könyvelést vezetni (egyet a tényleges költségek, egyet pedig a standardizált egységköltségek alapján). Ez csak bonyolultabbá teszi a helyzetet, különösen a közigazgatási szervek számára.

Továbbá a finanszírozott tevékenységek teljesítményének értékelésére szolgáló strukturáltabb megközelítésnek köszönhetően a jelenlegi program a 2014–2020-as programhoz képest alkalmasabb a források hatékony felhasználásának biztosítására. Ez jelentős javulást jelent az előző finanszírozási időszakhoz képest. A 2021–2027-es program teljesítményellenőrzési kerete támogatja az annak biztosítására irányuló erőfeszítéseket, hogy a program továbbra is képes legyen reagálni a kedvezményezettek igényeire és a felmerülő kihívásokra.

A meglévő hálózatokkal, például az EJTN-nel folytatott együttműködés alapján továbbra is jól látható, hogy hogyan lehet javítani a program költséghatékonyságán. Ahogy azt a 2014–2020-as program utólagos értékelése is kiemelte, ezek a hálózatok lehetővé teszik a kedvezményezettek számára, hogy alacsonyabb költségek mellett nagyszabású, széles körű rendezvényeket szervezzenek, és ezáltal méretgazdaságossági előnyöket érjenek el.

A program hatékonyságát több külső tényező is befolyásolta. Az érdekelt felek különösen a gazdasági és a politikai tényezőket emelték ki (például az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja által okozott inflációs nyomást). A Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos kihívások 2022 eleje után már nem jelentettek problémát, mivel a program keretében gyorsan és rugalmasan fogadtak el a kockázatcsökkentő intézkedéseket. Hosszabb távon a Covid19 még növelte is a Jogérvényesülés program keretében finanszírozott projektek hatékonyságát azáltal, hogy felgyorsította a digitalizáció bevezetését[35].

[35] Az elemzett időszakban finanszírozott projektek mintegy 29 %-a csoportosított át forrásokat a digitális platformokra való átállás támogatására és a megnövekedett informatikai támogatási költségek fedezésére.

Azon igazságügyi alkalmazottak száma alapján, akik a jelenlegi Jogérvényesülés program keretében képzéseken vettek részt, az eredmények azt mutatják, hogy 2021 és 2022 között összességében javult a költséghatékonyság[36].

**6. ábra: A képzéseken részt vevő bírák számára vonatkozó költséghatékonysági mutató (2021–2027)**

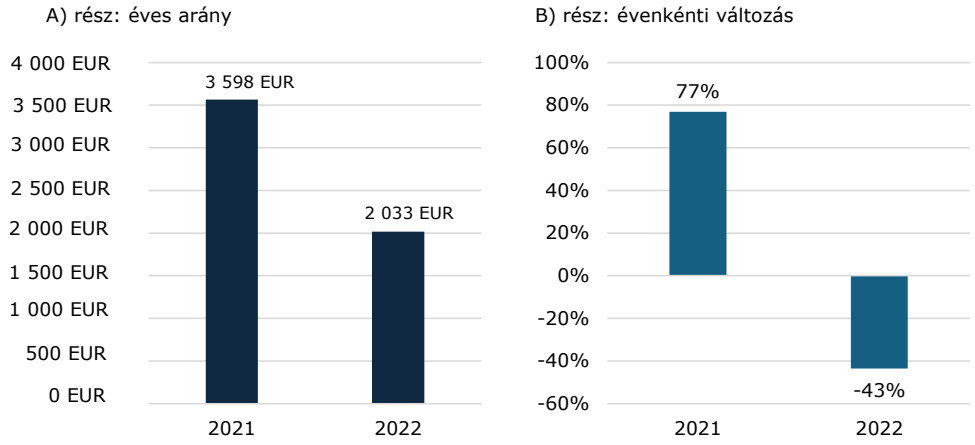


*Forrás: A program adatainak kidolgozása (DG JUST). Megjegyzés: A 2023. évi adatok az elemzés elvégzésekor még nem álltak rendelkezésre*

Az ECRIS-ben folytatott információcserékkel kapcsolatban az adatok szerint a 2021–2023-as időszakban nőtt a költséghatékonyság. A 2014 és 2023 közötti időszakra vonatkozó összesített adatok elsősorban a költséghatékonyság növekedésének tendenciáját mutatták, mivel folyamatosan csökkent az ECRIS-ben megvalósított egy információcserére eső költség.

**7. ábra: Az ECRIS-en keresztül megvalósított információcserék költséghatékonysági mutatója (2021–2027)**

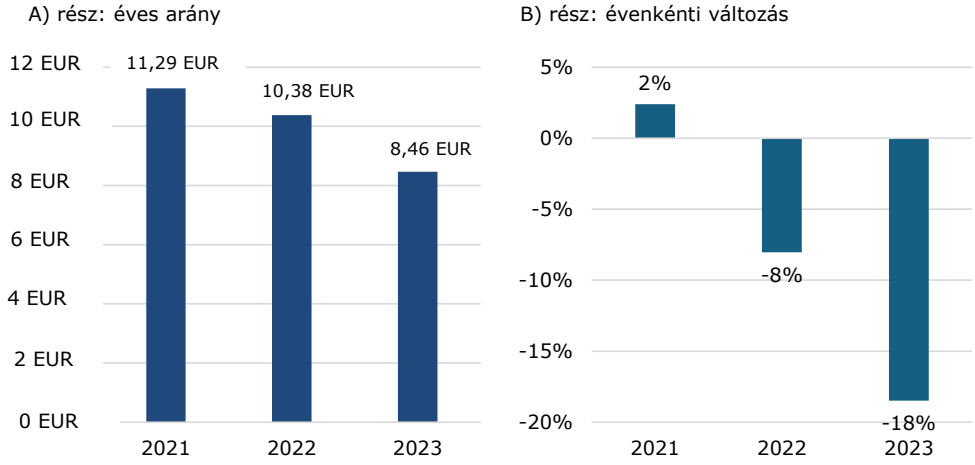


*Forrás: Az ECRIS-adatok kidolgozása (DG JUST)*

Végezetül az e-igazságügyi portálon tett látogatások számával kapcsolatban kijelenthető, hogy a költségek 2021-ben bekövetkező átmeneti növekedése ellenére a program a következő években jelentős mértékben képes volt javítani e mutató költséghatékonyságát, ami 2023-ra az egy látogatásra jutó költségek jelentős csökkenését eredményezte. Ez arra utal, hogy a program

[36] 2021-ben a mutató erőteljes növekedése megfordította a költséghatékonyság javuló tendenciáját. Ennek sokféle oka lehet, ideértve a program végrehajtásában bekövetkező esetleges változásokat, a megnövekedett költségeket vagy a külső tényezőket. Az ezt követő 2022. évi csökkenés következtében a mutató a 2020-as szinthez nagyon hasonló szintre esett vissza, így lényegében helyreállt a 2021. évi kiugró érték után, és visszatért egy költséghatékonyabb állapotba.

idővel egyre hatékonyabbá vált a kívánt eredmények elérésében, és az e-igazságügyi portál egy látogatásra jutó költségei jelentősen csökkentek.

**8. ábra: Az e-igazságügyi portálon tett látogatásokra vonatkozó költséghatékonysági mutató (2021–2027)**

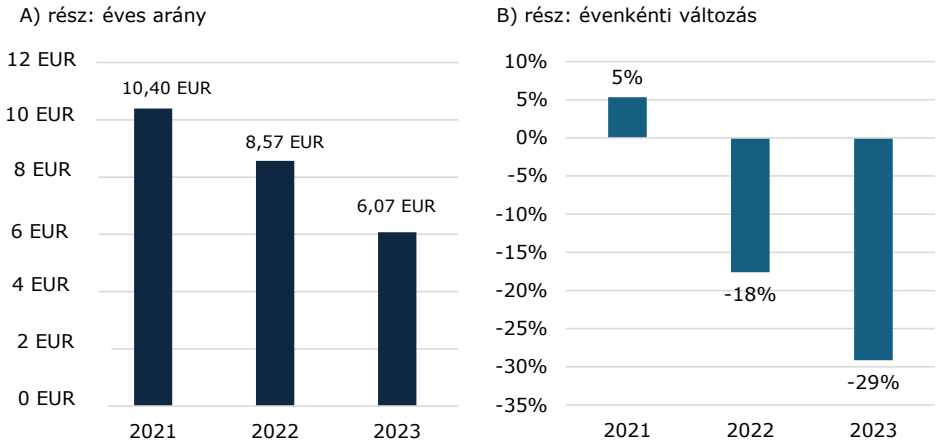


*Forrás: Az e-igazságügyi portál adatainak kidolgozása (DG JUST)*

## 2.3. Koherencia

*A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az utólagos értékelés szerint a 2014–2020-as program összességében elérte céljait, koherens módon. A program különösen a következő területeken volt sikeres: i. az alapvető jogok védelmének növelése, ii. hatékony jogorvoslatok biztosítása, iii. az igazságügyi képzés előmozdítása, valamint iv. az együttműködés előmozdítása más uniós finanszírozási programok megkettőzése nélkül. A felmérések eredményei szerint a program egyedülálló módon olyan finanszírozást kínált, amely az érdekelt felek sajátos igényeit elégítette ki. A megkérdezett kedvezményezettek 70 %-a úgy nyilatkozott, hogy a Jogérvényesülés program nélkül nem tudott volna más uniós finanszírozást szerezni.

Programozási szinten az EU drogstratégiájának értékelése[37] megerősítette, hogy a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program kiegészíti az uniós drogpolitika területét. A Jogérvényesülés program által finanszírozott beavatkozások kifejezetten az igazságügyi együttműködésre és a bűnmegelőzésre összpontosítottak, tehát olyan területekkel foglalkoztak, amelyekre az EU Belső Biztonsági Alapja nem terjedt ki[38] [39]. Azonban bár a program keretében finanszírozott beavatkozások nem voltak átfedésben az EU Belső Biztonsági Alapja által finanszírozott kezdeményezésekkel, a Jogérvényesülés program érdekelt felei megerősítették, hogy az uniós drogpolitikához kapcsolódó beavatkozások sokkal jobban illeszkednek a Belső Biztonsági Alap hatáskörébe (ezzel igazolták, hogy annak a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program keretében történő, a Belső Biztonsági Alap hatáskörébe való átcsoportosítása indokolt volt).

Emellett az igazságszolgáltatás digitalizációjával foglalkozó projektek hatékonyan kiegészítették a nemzeti digitalizációs kezdeményezéseket. Az értékelés ezen a területen

[37] Az EU 2013. évi drogstratégiájának végső értékelése elérhető a következő internetcímen: https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/daf5ddf5-cd52-11ea-adf7-01aa75ed71a1.
[38] (EU) 2021/1149 rendelet.
[39] A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program és a Belső Biztonsági Alap egymást kiegészítő jellegét az alap időközi értékelése (SWD(2018) 341) is megerősítette.

szinergiákat állapított meg az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel (CEF)[40]: a digitális infrastrukturális projektekhez a CEF keretében nyújtott finanszírozást összehangolták az igazságügyi képzést előmozdító, a Jogérvényesülés program keretében finanszírozott projektekkel.
Végezetül a Jogérvényesülés program és az EU Jogok, egyenlőség és polgárság (REC) programja[41] között is jelentős szinergiák jöttek létre, részben a két programért felelős bizottsági szervezeti egységek közötti szoros koordinációnak köszönhetően. Ez a szoros koordináció segített összehangolni a Jogérvényesülés program és a REC program megközelítéseit a finanszírozási javaslatok értékelése során.

*A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program keretében finanszírozott intézkedések és ezen intézkedések célkitűzései összhangban vannak az igazságügy területére vonatkozó uniós szakpolitikákkal. A jelenlegi program keretében finanszírozott intézkedések nagyobb hangsúlyt fektetnek az elektronikus igazságügyre, az igazságszolgáltatási rendszerek digitalizálására és a határokon átnyúló információcsere eszközeire, mint az előző, 2014–2020-as program keretében finanszírozott intézkedések. Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció megerősítette, hogy a jelenlegi program eddig az említett területekre vonatkozó nemzeti szakpolitikákhoz is jól illeszkedett[42].

Részben annak köszönhetően, hogy három egyedi célkitűzésre összpontosít[43], a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program koherens, és szinergiákat teremtett más finanszírozási programokkal, például a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programmal[44], különösen a bűncselekmények áldozatainak és más veszélyeztetett csoportoknak nyújtott támogatással kapcsolatban. Továbbá mivel a jelenlegi program fontos szerepet játszik abban, hogy segítse a tagállamokat a meglévő uniós eszközökhöz és informatikai rendszerekhez való kapcsolódásban, a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program, valamint az uniós szintű informatikai rendszerekkel és a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek digitalizációjával foglalkozó programok (például a Digitális Európa program[45], a Technikai Támogatási Eszköz[46] és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz)[47] kiegészítik egymást, és szinergiákat alakítanak ki.

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program összhangban van az EU nemzetközi kötelezettségvállalásaival és célkitűzéseivel is, például a fenntartható fejlődési célokkal, különösen a 16. céllal[48].

Végezetül a kedvezményezetteknek csak kis százaléka nyilatkozott úgy, hogy úgy véli, hogy más uniós finanszírozást tudna szerezni, ha a Jogérvényesülés program nem állna rendelkezésre – ezzel kapcsolatban a közszférabeli szervezetek és a felsőoktatási intézmények a legoptimistábbak. A civil társadalmi szervezetek szerint nagyon valószínűtlen, hogy a program megszüntetése esetén képesek lennének alternatív finanszírozási forrásokat találni.

[40](EU) 1316/2013 rendelet.
[41](EU) 1381/2013 rendelet.
[42] A programbizottság tagjainak visszajelzései alapján, akik általában a tagállamok igazságügyi minisztériumainak dolgozói.
[43] Az (EU) 2021/693 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése.
[44] (EU) 2021/692 rendelet.
[45] A Digitális Európa program ((EU) 2021/694 rendelet).
[46] Technikai Támogatási Eszköz (TSI) ((EU) 2021/240 rendelet).
[47] Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ((EU) 2021/241 rendelet).
[48] 16. fenntartható fejlődési cél: „békés és befogadó társadalmak megteremtése a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézményi háttér kiépítése minden szinten”.

## 2.4. Uniós hozzáadott érték

*A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során az derült ki, hogy a Jogérvényesülés program hiányában a kedvezményezettek nem tudták volna megvalósítani a projektjeiket[49]. A kedvezményezettek kifejezetten felhívták a figyelmet a projektek földrajzi kiterjedésére, amely kisebb lett volna, ha a projektek nemzeti finanszírozáson alapultak volna. A projektek tematikus hatóköre is korlátozottabb lett volna, ha kizárólag nemzeti finanszírozásra támaszkodtak volna. A kedvezményezettek szerint a nemzeti finanszírozást jellemzően meghatározott csoportokhoz, például egy adott bűncselekménytípus áldozataihoz igazítják. Ezzel szemben a Jogérvényesülés programot rugalmasabbnak ítélték. Végezetül a kedvezményezett szervezetek elmondták, hogy nem tudtak volna nagyobb léptékű projekteket megvalósítani, ha nem fértek volna hozzá az uniós finanszírozáshoz.

A közigazgatási szervek – például a bíróságok és a minisztériumok – és a felsőoktatási intézmények voltak azok az érdekelt felek, amelyek a leggyakrabban nyilatkoztak úgy, hogy a Jogérvényesülés program keretében nyújtott finanszírozás hiányában képesek lettek volna nemzeti finanszírozást biztosítani. Ezzel szemben a civil társadalmi szervezetek kevésbé voltak biztosak abban, hogy képesek lettek volna alternatív finanszírozási forrásokat találni. Annak egyik oka, hogy a kedvezményezettek a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programból származó uniós finanszírozásra támaszkodtak, a nemzeti finanszírozási eszközök specifikussága volt[50], ami miatt az érdekelt felek szerint ezek az eszközök túlságosan korlátozó jellegűek voltak.

A programbizottság tagjainak visszajelzései ezeket a korlátozásokat kontextusba helyezték azáltal, hogy azonosítottak két olyan területet, amelyen a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program hozzájárult az egyenlő versenyfeltételek tagállamok közötti kialakításához. Az első a program által társfinanszírozott képzések hozzáadott értéke, amely képzések a program érdekelt felei számára nagyon értékesnek és hatásosnak bizonyultak. A második a program hozzájárulása az igazságügyi rendszerek digitalizálásához és más tagállamok igazságügyi rendszereivel való interoperábilissá tételéhez. A digitalizáció különösen fontosnak bizonyult a Covid19-világjárvány miatt felmerülő problémák leküzdésében.

*A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program továbbra is olyan egyedülálló hozzáadott értéket biztosít, amelyet nemzeti szinten nehéz megismételni. A program az önállóan eljáró tagállamok által létrehozott értéken felül hozzáadott értéket teremt. A kedvezményezettek továbbra is úgy vélik, hogy bár léteznek alternatív finanszírozási források[51], a Jogérvényesülés program által nyújtott támogatás hatóköre és hatása egyedülálló. A program az eddigiekben lehetővé tette a szervezetek számára, hogy olyan kiterjedt tevékenységeket folytassanak, amelyek megvalósítása egyébként évekbe telt volna, vagy amelyek sokkal kisebb nagyságrendűek lettek volna. A legtöbb esetben nem állt rendelkezésre olyan nemzeti finanszírozás, amely azonos szintű támogatást nyújtott volna az uniós igazságügyi szakpolitikák céljaira, például a határokon átnyúló digitalizációhoz vagy a természetüknél fogva transznacionális tevékenységekhez. A kedvezményezettek elismerték a

[49] Ezt a megállapítást az online felmérés eredményei is alátámasztják. A megkérdezett kedvezményezetteknek mindössze a 9 %-a volt biztos abban, hogy a Jogérvényesülés program hiányában a tagállamok megfelelő alternatív finanszírozási forrást jelentettek volna számukra.

[50] Az interjúk során világossá vált, hogy a nemzeti finanszírozás e korlátozott hatóköre a célzott nemzeti finanszírozási programok keretében elkülönített egyedi költségvetésekre vonatkozott.

[51] Például magánjogi szervezetek, regionális és nemzeti kutatási projektek vagy más uniós szintű lehetőségek (a konzultációk során többek között ezeket említették a leggyakrabban).

program szerepét a folyamatok felgyorsításában és a határokon átnyúló projektek elősegítésében, amelyek hatóköre és nagyságrendje a támogatás nélkül korlátozottabb lenne. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program tehát alapvető finanszírozási hiányt pótol, különösen azokon a területeken, amelyeken i. nemzetközi együttműködésre, és ii. az áldozatok támogatására van szükség.

Az érdekelt felek és a résztvevők különösen nagyra értékelik, hogy a Jogérvényesülés program elősegíti az uniós szintű hálózatok létrehozását és ismertségét, valamint lehetővé teszi a kisebb tagállamok számára, hogy olyan projekteket is megvalósítsanak, amelyek egyébként meghaladnák a kapacitásukat. A határokon átnyúló együttműködés a 2014–2020-as időszakban az összes finanszírozott projekt 69 %-ának képezte részét, és ez az arány a 2021–2023-as időszakban 78 %-ra nőtt, ami azt mutatja, hogy az uniós tagállamok különböző jogi szakemberei közötti együttműködés fokozása továbbra is központi szerepet tölt be. Az intézményi részvétel szintén nőtt, mivel a 2014–2020-as időszakban a Jogérvényesülés program projektjeinek 69 %-ában vettek részt egyetemek, nemzeti képzési akadémiák és igazságügyi hatóságok, a 2021–2023-as időszakban pedig ez az arány már 78 % volt[52]. Ez arra utal, hogy a program leállítása valószínűleg jelentősen csökkentené az igazságszolgáltatással kapcsolatos tevékenységek körét, különösen a határokon átnyúló kezdeményezéseket érintő tevékenységek esetében.

A 2018. évi hatásvizsgálat részeként előterjesztett, a szubszidiaritás elvén alapuló érvek továbbra is érvényesek. A hatásvizsgálatban meghatározott célkitűzések a következők miatt még mindig jobban megvalósíthatók uniós szinten: i. a határokon átnyúló igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos nehézségek tartós jellegűek, ii. ahhoz, hogy együttműködjenek egymás igazságszolgáltatási rendszereivel, valódi változásoknak kell bekövetkezniük a tagállamok jogi kultúráiban, amihez paradigmaváltásra van szükség, és iii. nemzeti bíróságoknak koherens módon kell alkalmazniuk az uniós jogot.

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program hozzáadott értéke emellett abban is rejlik, hogy célzottabb megközelítést alkalmaz, hogy nagyobb hangsúlyt fektet a digitalizációra, és hogy jobb nyomonkövetési rendszereket használ. Ezek a fejlesztések még hatékonyabbá teszik a jelenlegi programot az EU és az uniós polgárok igazságszolgáltatással kapcsolatos változó igényeinek kielégítésében.

### 2.5. Relevancia

*A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

Az értékelés megerősítette a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program relevanciáját, amelyet korábban már a 2014–2020-as program időközi értékelése és a 2014–2020-as program utólagos értékelésének első része is megállapított. Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk megerősítették, hogy a program kellőképpen kielégítette a célcsoportok igényeit. A felmérésekben a sikeres és a sikertelen pályázók is egyetértettek abban, hogy a program releváns, és nem volt statisztikailag szignifikáns összefüggés ennek megítélése és a kérelmező földrajzi helyzete vagy szervezeti típusa között. A kedvezményezettek azt is megerősítették, hogy a program segített az igények nemzeti szinten történő kielégítésében[53].

A kedvezményezettek egyharmada részt vett valamilyen utódprojektben vagy más projektben, ami azt mutatja, hogy a program hosszútávon is releváns az érdekeltek számára. Ez a tartós relevancia részben annak köszönhető, hogy a program képes a prioritásai módosítására és az újonnan felmerülő igények kielégítésére, a korábban különálló polgári jogi jogérvényesülés

[52] Szövegbányászati elemzés eredményei alapján.
[53] A megkérdezett kedvezményezettek 84 %-a úgy vélte, hogy a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program megfelelt az adott ország igazságügyi ágazatában jelentkező igényeknek.

program[54], a büntetőjogi jogérvényesülés program[55], valamint a drogprevenció és felvilágosítás program[56] összevonását követően is.

A program a Covid19-világjárvány során is bizonyította a rugalmasságát. A jelentéstételi határidők meghosszabbítása, a források átcsoportosítása, valamint a személyes jelenléttel járó tevékenységekről az online és hibrid projekttevékenységekre való áttérés a világjárvány teljes időtartama alatt lehetővé tette a projektek végrehajtását.

Pozitív visszajelzéseik és nagy fokú aktivitásuk ellenére az érdekelt felek úgy nyilatkoztak, hogy nagyra értékelték volna a projekteredmények terjesztéséhez nyújtott további támogatást.

Az utólagos értékelés első része megállapította, hogy ki kell bővíteni a Jogérvényesülés program célcsoportját, különösen az áldozatok jogaival foglalkozó civil társadalmi szervezetek aktív támogatása révén. Ez az értékelés azonban nem tudta meggyőzően alátámasztani ezt az igényt, mivel csak szórványos visszajelzések utaltak arra, hogy a büntetés-végrehajtási szolgálatokat és a büntetés-végrehajtási személyzetet fokozottabban be kellene vonni a célcsoportokba. E vegyes eredmények alapján a jelenlegi Jogérvényesülés programnak szorosan figyelemmel kellene kísérnie, hogy a program mennyire releváns az áldozatok jogaival foglalkozó civil társadalmi szervezetek számára.

*A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program*

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program beavatkozási logikájában azonosított igények és kihívások közül néhány továbbra is fennáll, és azokat kezelni kell. Ez annak ellenére is így van, hogy nemrégiben történt néhány előrelépés ezen a téren. Például az uniós igazságügyi eredménytábla[57] alapján levont tanulságok és a nemrégiben elvégzett Eurobarométer felmérések során összegyűjtött adatok[58] rávilágítottak a hatékony nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek létrehozására irányuló tagállami erőfeszítések terén elért eredményekre, de az említett információk egyúttal arra is utalnak, hogy további fejlesztésekre van szükség[59]. Számos kihívás továbbra is fennáll, így például az igazságszolgáltatás hatékonyságával kapcsolatos eltérések, az igazságügyi reformok egyenetlen végrehajtása és a polgárok igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése előtt álló akadályok. Emellett továbbra is folyamatos figyelmet igényelnek az olyan kérdések, mint a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés és az igazságügyi képzések következetessége. Ezek a fennálló és folyamatosan változó igények igazolják, hogy a program célkitűzései – azaz az igazságügyi együttműködés, az igazságügyi képzés és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés előmozdítására – továbbra is relevánsak az EU-ban.

[54] Az Európai Parlament és a Tanács 1149/2007/EK határozata (2007. szeptember 25.) az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013-as időszakra a „Polgári jogi jogérvényesülés” egyedi program létrehozásáról (HL L 257., 2007.10.3., 16. o.).

[55] A Tanács 2007/126/IB határozata (2007. február 12.) „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013-as időszakra a „Büntetőjogi jogérvényesülés” egyedi program létrehozásáról (HL L 58., 2007.2.24., 13. o.).

[56] Az Európai Parlament és a Tanács 1150/2007/EK határozata (2007. szeptember 25.) az „Alapvető jogok és jogérvényesülés” általános program keretében a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó „Drogprevenció és felvilágosítás” egyedi program létrehozásáról (HL L 257., 2007.10.3., 23. o.).

[57] Lásd a 2024. évi uniós igazságügyi eredménytáblát/ *A 2024. évi uniós igazságügyi eredménytábla* – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, COM(2024) 950.

[58] Az Eurobarométer 540. sz. gyorsfelmérése – *Az EU nemzeti igazságszolgáltatási rendszereinek függetlensége a nagyközönség megítélése szerint,* 2024. február. Ehhez az Eurobarométer gyorsfelméréshez a legalább 15 éves uniós polgárok reprezentatív mintáját kérdezték meg mind a 27 uniós tagállamban, valamint Albániában, Montenegróban, Észak-Macedóniában és Szerbiában. 2024. február 14. és 27. között 29 484 telefonos interjúra került sor.

[59] A lehetséges fejlesztések közé tartoznak a következők: i. a bírósági illetékek csökkentésének szükségessége, ii. a költségmentesség elérhetősége, iii. az alternatív vitarendezési módok önkéntes alkalmazásának előmozdítása, iv. annak támogatása, hogy a fogyatékossággal élő személyek szakemberként részt vehessenek az igazságügyi rendszerben, valamint v. az igazságszolgáltatáshoz való elektronikus úton történő hozzáférés megkönnyítése, mivel a digitalizáció nemzeti igazságszolgáltatási rendszereken belüli elterjedtsége továbbra is egyenetlen az uniós tagállamokban. Ezenkívül 2020 óta tovább nőtt a határokon átnyúló bűncselekmények száma, ami arra utal, hogy a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés még fontosabbá fog válni.

A 2014–2020-as programhoz hasonlóan az ezen értékeléshez összegyűjtött információk megerősítették, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program megfelel a legfontosabb érdekelt felek, azaz a kedvezményezettek és a potenciális kedvezményezettek igényeinek. A program azon túl, hogy összehangolja az elvárásokat, döntő szerepet játszik az igazságügyi ágazat igényeinek nemzeti szintű kezelésében is. Emellett a kedvezményezettek megerősítették, hogy projektjeik eredményei megfelelnek az igazságügyi ágazaton belüli érintett célcsoportok igényeinek, valamint tágabb értelemben véve a társadalom igényeinek is.

Mindez hangsúlyozza a Jogérvényesülés program egyedi célkitűzéseinek folyamatos relevanciáját[60]. A jelenlegi program felépítése e tekintetben jelentős hozzáadott értéket teremtett az előző programhoz képest, különösen észszerűbb és célzottabb kialakítása révén. A drogpolitikának a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés programból történő kivonása következtében a program az igazságügy területén kulcsfontosságú szerepet betöltő, három egyedi célkitűzésén keresztül lényegében sokkal fókuszáltabb lett, és ennek köszönhetően nagyobb hatás érhető el a program legfőbb területein.

Az, hogy a program képes volt kiaknázni a digitális technológiákat, szintén központi szerepet töltött be abban, hogy az elmúlt években fenn tudta tartani a relevanciáját a kedvezményezettjei és a célcsoportjai számára. Ez különösen fontos, tekintettel a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek digitalizálására irányuló tagállami erőfeszítések terén tapasztalható egyenlőtlen előrehaladásra és olykor széttagolt megközelítésre. Bár az uniós nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek digitalizálása nem szerepel a Jogérvényesülés programok egyedi célkitűzései között, az igazságszolgáltatás digitalizációja mindhárom egyedi célkitűzést átfogó módon támogatja, és hozzáférhetőbb, hatékonyabb és összekapcsoltabb bírósági eljárásokat tesz lehetővé az egész EU-ban.

Az igazságügyi rendszerek digitalizációja olyan igazságszolgáltatási ökoszisztémák létrehozását teszi lehetővé, amelyek reziliensebbek, alkalmazkodóképesebbek és jobban összhangban vannak az EU digitális átállással kapcsolatos tágabb céljaival. Ez végső soron erősíteni fogja a lakosság igazságszolgáltatási rendszerbe vetett bizalmát, és támogatni fogja az európai igazságszolgáltatási térség kohéziójának fokozását. A digitalizáció egyszerre teremt új lehetőségeket és kihívásokat az igazságszolgáltatás területén, és az ezzel kapcsolatos igények a digitális átállás miatt folyamatosan változnak. A digitális eszközök egyre nagyobb mértékű használata különösen szükségessé teszi a kiberbiztonsággal, az adatvédelemmel és a mesterséges intelligencián alapuló alkalmazásokkal kapcsolatos kihívások, valamint a digitális igazságszolgáltatási eszközökkel kapcsolatos etikai kérdések kezelését.

Az érdekelt felek és a kedvezményezettek megjegyezték, hogy már most is számos olyan terület van, ahol rendkívül fontos lenne az igazságszolgáltatás digitalizálásának finanszírozása mind a tematikus területek (a mesterséges intelligencia szabályozása, a szerzői jogi jogsértések, az internetes zaklatás elleni küzdelem és a digitális tér átláthatóságának biztosítása), mind az olyan tevékenységek tekintetében, mint például az igazságügyi szakemberek digitális készségekkel kapcsolatos képzése[61].

További intézkedésekre van szükség a stratégiaibb szemléletű és célzottabb megközelítés biztosításához a következők kezelése érdekében: i. az abból eredő kihívások, hogy a tagállamokban eltérő szintű az igazságszolgáltatás digitalizációja, és ii. a gyorsan változó digitális környezet által kínált lehetőségek.

[60] Az (EU) 2021/693 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése.

[61] Ez a következőket foglalja magában: i. digitális eszközök fejlesztése (például a kommunikáció, az információkhoz való hozzáférés és az összehasonlítható adatok gyűjtésének javítása érdekében), ii. a digitális eszközök gyakorlati alkalmazásának támogatása, iii. az interoperabilitás javítása, és iv. a figyelem felhívása az igazságügyi ágazat digitalizációjában rejlő lehetőségekre és előnyökre.

## 3. Következtetések és levont tanulságok

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program összességében elérte a célkitűzéseit. Ezen értékelés együttes megállapításai alapján a 2021–2027-es program szintén jól halad a célkitűzései megvalósítása felé.

**Eddig mindkét program sikeresen hozzájárult a bírósági határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének a támogatásához és a határokon átnyúló együttműködés javításához.** A programok hosszú távú hatást gyakoroltak a tagállamok közötti kölcsönös bizalmon és együttműködésen alapuló, egységes európai igazságszolgáltatási térség továbbfejlesztésére. Mindkét program **előtérbe helyezi az igazságügyi képzést, ami szinergiákat teremt**. A 2014–2020-as program több ezer bíró, ügyvéd és bírósági alkalmazott számára biztosított a nemzeti és az uniós joggal kapcsolatos képzést, ezáltal pedig előmozdította a tagállamok közös jogi kultúrájának kialakítását. A 2021–2027-es program ezekre az eredményekre épít annak érdekében, hogy továbbfejlessze és egységesítse a jogi környezetet az egész EU-ban. **Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása – különösen a veszélyeztetett csoportok számára – mindkét programnak alapvető célkitűzése.** A 2014–2020-as finanszírozási időszakban jelentős erőfeszítésekre került sor az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés akadályainak csökkentése érdekében, ami jobb kereteket és fokozottabb védelmet eredményezett a marginalizált személyek számára. A 2021–2027-es program megközelítése ezeket az eredményeket veszi alapul, és biztosítja, hogy a levont tanulságok továbbra is elősegítsék a méltányosabb és inkluzívabb uniós jogrendszer kialakítását. **Az igazságügyi rendszerek digitalizációja szintén olyan terület, amelyen a két program kölcsönösen kiegészíti egymást.** A 2014–2020-as időszakban sor került egyes digitális eszközök – például az európai igazságügyi portál – továbbfejlesztésére, ami a 2021–2027-es program keretében is folytatódik. Ez megkönnyíti a jogi információkhoz való hozzáférést és a határon átnyúló együttműködést. A 2021–2027-es program erre az alapra épül, és folytatja a digitális kezdeményezések bővítését és az igazságügyi együttműködési mechanizmusok korszerűsítését. Ez a folytonosság támogatja az EU digitális átállással kapcsolatos tágabb céljait, valamint hatékonyabbá és hozzáférhetőbbé teszi az igazságügyi rendszert.

**Mindkét program hozzájárult az uniós jog helyes, koherens és következetes alkalmazásához.** A bevált módszerek cseréjének megkönnyítése révén a 2014–2020-as program előmozdította a tagállamok közötti együttműködést, ami az uniós jog igazságügyi szakemberek általi egységesebb alkalmazásához vezetett. Ez a folyamatos szinergia növeli az uniós jogszabályok integritását, és előmozdítja a határokon átnyúló jogi koherenciát; ezt a megközelítést a jelenlegi program is támogatja. Végezetül **mindkét program keretében folytatódott az európai hálózatok és a civil társadalom igazságszolgáltatás területén történő támogatása**. Az olyan hálózatok finanszírozása, mint az EJTN, az egész EU-ban lehetővé teszi a tartós együttműködést és a kapacitásépítést. Ez biztosítja a projektek hosszú távú hatását, és erősíti a tagállamok közötti együttműködést. Ez a folyamatos támogatás elősegíti, hogy a jogi szakemberek és a szervezetek az egész EU-ban tartós és magas színvonalú együttműködést folytathassanak az igazságügyi kérdésekben.

Hatékonyságuk értékelése alapján **a programok előnyei nagyobbak voltak, mint a költségeik**. A kedvezményezetteknek nyújtott közvetlen finanszírozás azonnali és kézzelfogható előnyökkel járt a projekttevékenységek célcsoportjai számára.

Az adminisztratív folyamatok egyszerűsítése, valamint az uniós finanszírozási és pályázati portál és az elektronikus támogatáskezelő rendszer bevezetése a 2014–2020-as Jogérvényesülés program esetében megkönnyítette a pályázók számára a pályázati és a támogatáskezelési folyamatot. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés

program tekintetében alkalmazott új egyszerűsítési intézkedések eredményei ígéretesek, bár még túl korai lenne értékelni azok teljes hatását, és még mindig van lehetőség a fejlődésre. **Fontos, hogy a Bizottság fenntartsa a támogatás és az iránymutatás jelenlegi szintjét**, és hogy növelje a meglévő képzési anyagok láthatóságát, mielőtt újakat dolgozna ki. További célzott támogatások nyújtását is fontolóra lehetne venni.

A Covid19-világjárvány elősegítette a digitális technológiák alkalmazását a projektek végrehajtásával kapcsolatban. **A digitális eszközök fokozott használata segített a programoknak abban, hogy** finanszírozott tevékenységeik révén **szélesebb közönséget érjenek el**. Ezáltal méretgazdaságossági előnyökhöz vezetett, ami lehetővé tette, hogy a finanszírozott intézkedések hatékonyabban érjék el a célcsoportjaikat, alacsonyabb költségek mellett.

A 2014–2020-as programozási időszakban **a program célkitűzései összhangban voltak az uniós szakpolitikákkal és prioritásokkal**, **és ezek a célkitűzések továbbra is koherensek, valamint még nagyobb hangsúlyt fektetnek a digitalizációra**. A finanszírozott intézkedések összhangban vannak a nemzeti szintű szakpolitikákkal, valamint az EU egyéb nemzetközi kötelezettségvállalásaival és célkitűzéseivel, például a fenntartható fejlődési célokkal is.

**A Jogérvényesülés program magas szintű koherenciát biztosít a különböző rendelkezésre álló uniós finanszírozási eszközök között.** A nagyobb koherencia annak is köszönhető, hogy a jelenlegi program három egyedi célkitűzésre összpontosít. Utólag és az érdekelt felek visszajelzései alapján kijelenthető, hogy a drogpolitikával kapcsolatos egyedi célkitűzésnek a Jogérvényesülés programból a Belső Biztonsági Alaphoz történő áthelyezése megfelelő intézkedés volt.

**A 2021–2027-es program fontos segítséget nyújt a tagállamoknak ahhoz, hogy kifejlesszék az uniós szintű és a nemzeti rendszerek közötti interfészek létrehozásához szükséges nemzeti eszközöket.** E tekintetben a legátfogóbb szinergiák egyrészt a Jogérvényesülés program, másrészt a Digitális Európa program és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Alap digitalizációval kapcsolatos beruházásai között jöttek létre. A digitális projektek finanszírozása szempontjából hasznos lenne, ha uniós, nemzeti és helyi szinten egyértelműen azonosítanák az informatikai infrastruktúrával és képzéssel kapcsolatos igényeket annak biztosítása érdekében, hogy a meglévő és a jövőbeli beruházásokban rejlő lehetőségeket teljes mértékben ki lehessen aknázni.

A kedvezményezetteknek csak kis százaléka gondolja úgy, hogy ha a Jogérvényesülés program nem állna rendelkezésre, alternatív uniós finanszírozásról tudna gondoskodni. **A program megszüntetése esetén a civil társadalmi szervezetek valószínűleg nem találnának alternatív finanszírozási forrásokat.**

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program olyan tevékenységekhez nyújtott finanszírozást, amelyek hatását a tagállamok önállóan nem tudták volna elérni. A jelenlegi programozási időszakban az uniós szintű kérdések és igények kezelése révén **a Jogérvényesülés program olyan egyedülálló hozzáadott értéket teremt, amelyet nemzeti szinten nehéz lenne megismételni**.

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program uniós hozzáadott értéke a tevékenységek földrajzi kiterjedésében, tartalmában és nagyságrendjében mutatkozott meg. A program által nyújtott finanszírozás nélkül az érdekelt feleknek sokkal több időre és erőfeszítésre lett volna szükségük kapacitásaik kiépítéséhez és fejlesztéséhez. **A program sikeresen hozzájárult az egyenlőbb versenyfeltételek megteremtéséhez az igazságügyi képzés, az informatikai rendszerek interoperabilitása és a digitalizáció területén.** Az

igazságügyi alkalmazottak és a nemzeti igazságszolgáltatási szervek nagymértékben profitáltak a képzésekből és a digitális kapacitásokba történő beruházásokból.

A 2021–2027-es program jelenleg fontos szerepet játszik a folyamatok felgyorsításában és a határokon átnyúló projektek lehetővé tételében. Egyes kedvezményezettek szerint a szóban forgó határokon átnyúló projektek hatóköre és nagyságrendje a program által nyújtott támogatás nélkül korlátozott lenne, és néhány esetben az érintett projektek talán nem is léteznének. A Jogérvényesülés program azért is különösen értékes, mert **elősegíti az uniós szintű hálózatok kiépítését – és növeli e hálózatok ismertségét –, valamint lehetővé teszi a kisebb tagállamok számára, hogy olyan projekteket valósítsanak meg, amelyekre egyébként nem lenne lehetőségük**.

A program leállítása következtében valószínűleg jelentősen szűkülne az EU-ban az igazságszolgáltatással kapcsolatos – különösen a határokon átnyúló kezdeményezéseket érintő – tevékenységek köre, mivel a program alapvető finanszírozási hiányt pótol. **A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program hozzáadott értéke emellett abban is rejlik, hogy célzottabb megközelítést alkalmaz, hogy nagyobb hangsúlyt fektet a digitalizációra, és hogy jobb nyomonkövetési rendszert használ.** Ezek a fejlesztések lehetővé teszik, hogy a jelenlegi program hatékonyan kielégítse az EU és az uniós polgárok változó igazságszolgáltatási igényeit.

**A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Jogérvényesülés program – részben észszerűbb és célzottabb kialakításának köszönhetően – továbbra is nagy fokú relevanciával bír**, ami összhangban van az előző program időközi és utólagos értékelésének megállapításaival. **A program egyedi célkitűzései továbbra is rendkívül relevánsak a kedvezményezettek és a** tágabb igazságügyi ágazaton belüli **célcsoportok igényei szempontjából**.

A program kulcsszerepet játszhat a következő finanszírozási időszakban még fennálló hiányosságok áthidalásában azáltal, hogy tovább növeli az uniós hozzáadott értékét.